

Det var tyve år siden jeg sidst havde været på de kanter på en rygsækstur til Laos og nu ventede en helt anden rejseform på mig, og tilmed to nye lande nemlig Cambodia og Vietnam.

De ydmyge lokale hostels med simple bambussenge, ventilator hvis man var heldig, myggenet, høns på den anden side af de flettede vægge, delt toilet i form af et hul i jorden og bad bestående af en opvaskebalje var skiftet ud med luksuriøse omgivelser. Nu med swimmingpool, aircondition, valgfri æg i morgenmadsrestauranterne, rene lagner, kolde drinks, komfortable busser og flinke mennesker, der hjælper dig – fra hotellet og skibets reception til de lokale guider, og rejselederen der står klar nærmest 24/7. Og et program der håndplukket guider dig gennem de største oplevelser.

Selvom tidligere tiders 19 timers færd i gamle udslidte kinesiske busser, siddende på en ris-sæk med en lokal på skødet og grise, høns, knallerter og svenske hippier på taget stadig står skarpt, var det absolut ikke noget dårligt bytte. Tværtimod, jeg elskede det. Fra de små sirlige nærmest brokadeagtige gardiner med kvaste, agraman og kæderne i guld til de plisserede quiltede nakkeskånere på de lyserøde sæder i busserne. Fra metalvandflasken der bliver udleveret for at undgå plastik og til menukortene med Kulturrejser Europas logo på de lokale restauranter. Jeg elskede det, når vi steg om til lokale flodbåde med sirlige stolerækker og redningsveste eller de lokale minibusser, hvor puderne var det amerikanske flag og chaufførens dytten sad løst. Når vi i Tuktuks med udskårne forgyldte trærammer, bevægede os gennem de hektiske storbyer på første parket, eller når vi på landet kørte i simple oksekærer med den distinkte lyd fra trækdyrenes klokker.

En ting har ikke ændret sig. Man er stadig glad for stempler i Asien. Så efter ankomsten til Siem Reap lufthavn bliver der stemplet. I pas og visum og på blanketter. Der bliver udfyldt små sedler, med adresser og toldpapirer og kontaktpersoner og først efter denne bureaukratiske rumlen, bliver vi endelig lukket ind i Cambodia.

Der er et eller andet ved den første transfer fra Lufthavn til hotel. Det allerførste indtryk af stedet hvor man skal opholde sig, bussen man skal køre i, de lokale guider, hotellet og ikke mindst rejselederen skal efterlade sine første aftryk. Jeg bliver ikke skuffet.

Siem Reap er distrikt-hovedstad i den nordvestlige provins af samme navn, og er det naturlige udgangspunkt for at besøge Angkor Wat komplekset og de mange andre templer i området. Her skal vi bo 2 dage på Lotus Blanc Hotel, som lige er det man har behov for ovenpå en lang flyvetur fra Danmark. Her er pool, restauranter, massage, spa og lækre værelser.

Efter et besøg på en lokal skole for traditionelle kunsthåndværk, befinder jeg mig på et hektisk marked i Siem Reap og genkalder lugtene og farverne. Den nærmest pulveriserede kaffe lavet af Robusto bønner til de sirlige blikfiltre, man placerer oven på koppen, frugterne som smager af noget, og duftene af de samme frugter og krydderier, - og ja også de mindre pæne lugte vækker genkaldelser. Det er uundgåeligt at blive fascineret, uagtet hvilket marked du er på i denne del af Asien, og det gamle marked i Siem Reap svigter ikke. Smalle gange med boder – der sælger alt fra gamle vandhaner til klip-klappere, og hvor en skønsom blanding af lokale og turister trænger sig sammen. Det ene øjeblik kigger du på tingeltangel og t-shirts og i det næste, befinder du dig midt i grøntsagsafdelingens eksplosion af farver og får lyst til at købe lidt af det hele. Og lige så pludseligt

rammer den dig, før du kan se, hvad der sker. Lugten fra kød- eller fiskeafdelingen, og ens første reaktion er at komme væk. Kan man overvinde overfaldet på receptorerne i næsen, bliver man lige så fascineret, men uden lyst til at købe noget – overhovedet. Væk, videre – Robusto kaffen virker som en god plan nu.

20 år tidligere kravlede jeg dagligt op ad bjerget ved Khmertemplet Wat Phu ved Champasak i det sydlige Laos for at køle ned, og selvfølgelig havde jeg hjemmefra læst om Khmerne og deres kongerige, om skiftet fra hinduisme til buddhisme, og om deres ekstreme arkitektoniske bedrifter. Men der er ikke noget, der kan forberede dig på Angkor Wat. Templet med de karakteristiske tre tårne er ikonisk ligesom jungletemplet med træerne, der er vokset ud over det hele og alle de andre berømte steder. Det er ikke bare de enkelte templer, men hele komplekset med broer og vandreservoarer og vandingskanaler, der kryber ind under huden på dig. Det er så stort og så imponerende, at selvom det er let af falde i svime over de kunstneriske friser, statuer, porte og tårne, så er det netop helheden, planlægningen, organiseringen, omfanget og størrelsen af det, der var den tids største by i verden, der sender kuldegysninger af ufortyndet respekt ned ad ryggen på mig i 36 graders varme.

Det føles som en værdig afsked med Angkor at stå i det oprindelige hinduistiske abetempel, mens et orkester bestående af krigsinvalidider sidder i skyggen fra Thitpok træerne og spiller traditionel klassisk Cambodiansk musik.

Det er ganske enkelt ufatteligt – og det skal opleves – bare en gang, men opleves skal det.

Efter to dage med templer og markeder kører vi fra Siem Reap og mønstre på vores Flodkrydstogtskib RV Indochine II.

De næste dage indtil afmønstring i Ho Chi Min City er dette fantastiske skib min hjemlige ramme for den videre færd. Aftenerne med en kold drink eller en øl på balkonen i min kahyt mens solen går ned over floden. Eller de tidlige morgener alene på soldækket med en kop kaffe og en enlig fisker på floden, mens skibets andre gæster og besætning langsomt vågner. De daglige måltider, frembragt af den fremragende kok, som både introducerer til Cambodias og Vietnams køkkener, og som sørger milde alternativer til sarte skandinaviske maver. Og det er hver dag – morgen, middag og aften. Vinkortet er varieret, øllet er koldt, mango-shaken frisk, og over alt står svalende kildevand. På øverste dæk ved siden af soldækket er baren, hvor drinks bliver mixet og livstilscaffen brygget, og når det hele alligevel bliver for varmt, dypper jeg mig i den lille, men hyggelige pool på soldækket. Jeg mangler intet, og selv mine ømme skuldre bliver masseret af en af de to massører ombord.

Jeg har stadig ikke vænnet mig til al den velvære ombord, da en udflugt kalder. De flydende landsbyer på den store sø Tonlé Sap. Landsbyerne er ganske enkelt flydende huse på selve søen. Her er alt, hvad en normal landsby indeholder af markeder og boliger, men gaderne er vand, og overalt er både tøjret fast. Du mærker, hvor vigtigt vandet er for alt, der foregår her. Alt her drejer sig om vandet, der giver og tager – fra transport, turisme og til fiskeri, og fra leg og til alvor, liv og død.

Aftenen på skibet tilbringer jeg på min balkon ind mod flodbredden. Den lokale ungdom kommer på deres uundværlige knallerter, med op til tre på en knallert. Også her mødes de unge – måske i smug – og får lidt kvalitetstid med hinanden væk fra familien. På den lange betontrappe fra vejen og ned til skibet har tre mindre drenge fundet deres egen legeplads. Slisken til vores rullekufferter og varer til og fra byen, fungerer fint som rutchebane, når man sætter sig på en stor plastikdunk eller en tyk sammenfoldet papkasse. Det er forrygende. Og er banen optaget, kan man altid vinke til den mærkelige falang, der kigger på dem fra balkonen på skibet. Jeg sidder der længe nok til at se solen indhulle floden og landsbyen i orange farver på dens vej i hi for natten.

Det er 37 grader varmt uden for og ikke en sky på himlen. Jeg befinder mig under et bliktag med en enkelt dovent roterende loftsventilator sammen med en lærer og 20-30 børn. Vi har kørt turen fra krydstogtskibet i originale oksekærer trukket af hvide indiske okser med pukler og er lige kommet fra vores besøg i det lokale buddhistkloster. Læreren er ikke bare underviser, men en ildsjæl og fundraiser, og børnene er som ham selv enten forældreløse eller fra ekstremt fattige kår. Den beskedne skolebygning i bølgeblik udgør deres fundament for at lære engelsk og computerbrug og er lærerens fortjeneste. Klostret vi kom fra, opfostrede ham og sendte ham på uddannelse i hovedstaden. I stedet for karriere og penge vendte han hjem og bruger nu sin tid på at give andre forældreløse de samme muligheder, som han selv fik. Det er mageløst i sin enkle humanisme og sin nærhed, og her på en støvet mark midt i Cambodia bliver jeg mindet om, hvor lidt der skal til for at sikre andre muligheder for at skabe en bedre fremtid. Det er umuligt at løsrive sig fra besøget og billedet af den ensomme lyserøde plastik havestol og whiteboard, som udgør lærerens arbejdsredskaber.

Vi er tilbage på skibet og sejler mod næste destination, Phnom Penh, landets livlige hovedstad. Og det føles næsten for meget, når man langsomt svajer frem og tilbage i den æggeformede hængende kurvestol, med kaffen inden for rækkevidde, alt imens Mekongs landskaber langsomt glider forbi. Sejladsen skaber ovenikøbet en lille brise, der køler mig ned til en perfekt temperatur. Templer og fiskehytter viser sig på bredden af floden og samtalebogen om Zen mellem Jeff "The Big Lebowski" Bridges og en buddhistisk munk virker pludselig som det helt rigtige, men stadig lidt corny valg af litteratur.

Kontrasterne er store når vi ankommer til Phnom Penh nogle timers sejlads senere. Fra støvet landsby til pulserende byliv.

Vi lægger til kaj ved nogle gigantiske stålkonstruktioner, hvor der er adgang flere steder i højden. Det er en påmindelse om, at floden vi sejler på nogle gange, indeholder meget mere vand.

I land venter en af mine guilty pleasures ved Asien. Tuktuks. Jeg ved ikke, hvad der er, men jeg bliver salig af sådan larmende tur gennem en by. Der lugter lidt af benzin, og motoren støjer, og du sidder i osen fra alle de andre biler og knallerter. Måske er det nærheden og følelsen af at være tæt på livet, hvor du kan følge med i, hvad der foregår. Som kvinden på knallert med en påspændt kæmpe kasse med perfekt placerede æbler og med et hjemmelavet sprinkleranlæg til at holde dem friske. Du kan nærmest række ud efter frugterne. Og igen er det duftene og lydende, der alle kommer snigende.

Det er nærmest helt bogstaveligt, at væggene hvisker til dig i S-21. Lange fortvivlede lave skrig, der bliver til en konstant hvisken om menneskelig afstumpethed og lidelse. Og det kryber ind i dig. Ind under huden, ind i sindet og det fastholder dig, selvom du allermest har lyst til at lukke øjnene og komme væk. Det er egentlig ikke bare væggene, der hvisker, men hele komplekset. Når du bevæger dig rundt på det forholdsvis beskedne område i Pol Pots torturfængsel, er det helt uvirkeligt at skulle begribe, at ud af de 12.000 fanger, der kom igennem her, overlevede kun de 15. Skulle det lykkes dig for en stund at fortrænge dette og billederne af fangerne, deres celler og torturkamre og instrumenter, mens du sidder på en bænk, og fuglene synger, og blomsterne dufter, rives du brat tilbage ved mødet med Chum Mey. Han en af de 15 overlevende og sidder stadig i det fængsel, der torturerede ham. Han er i dag en fri mand, men vender hver dag tilbage og bærer vidnesbyrd om uhyrlighederne ved Pol Pots rædselsregime videre til nye generationer. Har man været i Nazisternes udryddelseslejre, eller Stalins Gulag, kender man stemningen. Det er ikke opløftende, det er ikke rart, men det bærer det formål, at netop vidnesbyrdenes fakler bringes videre med budskabet "aldrig igen".

Vi glider langsomt ned ad floden og når grænsen mellem Cambodia og Vietnam. De nationale flag på bredden, og en grænsekontrol viser, at vi er der. Vi gør et kort ophold, hvor vi først har en udrejsekontrol – og stempel – fra Cambodia. Og kort efter er det de vietnamesiske myndigheders tur – så pas og visum, blanketter osv. stemples endnu mere.

Hvor dagene på floden i Cambodia nærmest er foregået i "ensomhed", er der allerede få meter efter grænsen et helt anderledes og pulserende aktivitetsniveau.

Vi er på vej ind i det mægtige nedre Mekong delta, hjem for officielt 21 millioner mennesker (uofficielt mange flere), og vi brager bogstaveligt talt ind i Vietnam.

På trods af at Vietnam er erklæret kommunistisk, så er her en levende økonomi, og Mekong er en vigtig livsnerve i landet. Over alt er der floddampere og transportskibe, der stikker lige så lavt som muslingebådene i Glyngøre, mens små fiskere snor sig ind mellem det hele.

Vi skal på udflugt til Tay An Pagoden og Ba Chua Xu templet.

I et land som er erklæret ateistisk, fylder religionen alligevel en del – og til forskel fra Cambodias relativt stringente Buddhisme er der anderledes smæk på Vietnams sammensurium af Buddhisme, Konfucianisme og Taoisme og lokale religioner og skikke kaldet Tam giáo. Der er selvfølgelig også masser af guld og staffage i Cambodia, men i Vietnam bombarderes man bare en smule mere.

Bygningerne er knaldgule eller pang-røde – der er gang i gudestatuerne og billederne af ophøjede munke. Der er tigre og elefanter og små "hemmelige" skrin til forfædrene, der er manglearmede væsner og gudeskikkelser med grufulde våben formet som menneskekroppe. Og overalt er der røgelse og offergaver, der doneres i et væk. Væk er statuen af buddhaen og de orange munke, og ind er kommet folket herunder røgelsessælgerne, der bogstaveligt står i templets gård. Markus kap 11 vers 17 har ikke rigtigt vundet indpas i de Vietnamesiske templer.

Dagen efter ringer virkeligheden på igen og vi bevæger os fra krydstogtskibets trygge rammer ned i lokal båd. På med redningsvestene og frem med kameraet. Vi skal besøge de flydende markeder, som ligger midt i Mekong, og hvor de lokale kommer ud og handler alt fra tøj til keramik og fødevarer. Dagens sidste adspredelse er af den mere rolige og hyggelige slags. Efter en god sejltur på den store mekongflod i en lokal båd, skal vi på besøg hos den lokale slikproducent. Her er ikke tale om Sømoeds bolchekogeri, men lækre sager på karamel af palmesirup og de allestedsnærværende ris, som her bliver poppet og karamelliseret med alle mulige smage. Og selvfølgelig laves der brændevin. Og selvfølgelig på ris. Den smagsættes på forskellig vis og til forskellige anvendelser. Var det noget med en lægemikstur bestående flere forskellige slanger lagt i lage i risbrændevin? Men slikket er godt og fremmedartet, og jeg fouragerer til mine venner og familie derhjemme uden tanke for at poppede ris nemt bliver klemt i bagagen.

Næste dags endemål er Ho Chi Minh City eller Saigon, som de lokale stadig selv kalder deres by. Inden vi kommer så langt, når jeg dog at sige farvel til deltaets mylder af bifloder og kanaler og små øer. Og findes der en bedre måde end at stige ned i en lille sampan båd og ro gennem kanaler, hvor palmer bøjer sig ned i vandet. Vi glider adstadigt forbi hemmelige kroge med fortøjede både og under små buede broer med jernbaluster i gule og røde farver. Jeg har tanket godt til møde med Ho Chi Minh City.

Kontrasten bliver næppe større, da vi lægger til i denne en by med officielt godt 11 mio. indbyggere og uofficielt næsten 15 mio. Her oser af historie, sjæl, liv, kvalitet, gode og dårlige skæbner på alle tænkelige måder.

På en kort rundtur i byen, krydses de store vigtigste kendetegn af som, den Franske katedral Notre Dame, byens berømte postkontor, kommunisternes hovedkontor og det store marked (hvor man kan købe ALT).

Inden jeg vender tilbage til skibet, går turen forbi War Remnants Museum, som rummer udstillinger der omfavner hele konflikten i Vietnam – fra den franske kolonitid og til den amerikanske intervention. Museet er meget omfangsrigt og man forfærdes over tingene, man ser, men ligesom S-21 fængslet er det vidnesbyrds fakkelt, der bæres videre og er bare lidt af den ild trængt ind, er jeg godt tilfreds.

En gang imellem priser jeg mig lykkelig for mine alt for mange ekstra velfærds kilo. Blandt andet når man skal besøge Cu Chi tunnelerne. Jeg passer ligesom ikke ind i rammen, og det faktum passer mig glimrende og er min undskyldning for ikke at skulle ned i de lave tunneler. Omkring mig er der heldigvis både tyndere, mindre, ældre, yngre og vigtigst af al mere modige eksemplarer af menneskeracen, så det når ikke at blive helt pinligt. Det er helt ufatteligt, hvordan folk har kunne transportere bomber og granater og andet materiel i disse tunneler. Hvordan man har levet og døet her. Jeg forestiller mig i et klaustrofobisk øjeblik at være en Vietcon soldat, der kan høre fjenden deroppe og blot håbe på ikke at blive opdaget og fanget i mørket.

Om eftermiddagen bliver min indre og gamle kræmmer vækket til live på et besøg på antikvitetsgaden Le Cong Kieu. Er der noget gammelt og brugt, så er jeg solgt, og jeg overvejer om det er nu, jeg skal forsvinde fra resten af gruppen. Men Chinatown med en stedkendt rejseleder

lokker, og efter flere kineserier ender jeg på blomstermarkedet badet i farver og dufte, inden det er hjem til skibet, hvor kokken er gået amok. På den gode måde. Vi afslutter vores tur med en fornem afskedsmiddag, og jeg er alvorligt bange for om jeg kan være i flysædet morgenen efter.

Det er ved at være slut for min rejse. Det som startede i en provinsby med et gigantisk tempel og slotskompleks ender flere hundrede kilometer senere nede ad floden i en gigantisk smeltedigel af en by. Alt kan lade sig gøre i Saigon, alt kan købes i Saigon, og du er aldrig i tvivl om, at det her er den type af byer, der aldrig sover. Saigon vil man gerne have mere af, for så på et eller andet tidspunkt at ville væk. Det er et værdigt og bragende farvel til en fantastisk rejse.

Det er afrejsedag, og jeg suger det aller sidste ud af Saigon, inden jeg skal med flyet hjem via Bangkok. Det bliver til CIAs gamle hovedkvarter og det undseelige REX hotel, hvor krigskorrespondenterne hang ud på tagterrassen under Vietnam-krigen, måske nok mest fordi den amerikanske hær har deres daglige briefinger på der. Jeg går på byens store marked og kommer hjem med dimser og dutter og sager, jeg ikke vidste fandtes, eller at jeg havde brug og håber, at der plads min kuffert.

Det er ved at være tid, og vi kører mod lufthavnen. Jeg træt og vil egentlig gerne hjem. Og alligevel – så vil jeg gerne blive. Bare én dag til. For det er hvad et krydstogt på floden gør ved dig. Bare lige lidt mer´.